

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Gospodinjna ulica 6, 1000 Ljubljana
tel.: (01) 513 66 00,

E-pošta: kqzs@kqzs.si

Prilagoditev tehnologije reje drobnice novim razmeram na trgu

V zadnjem času so se cene žit in beljakovinskih dodatkov precej povečale. Ker lahko sklepamo, da bodo podražitve ali pa pomanjkanje surovin trajale daljše obdobje, bo potrebno izkoristiti druge možnosti pri pripravi krme in krmljenju, da bodo rejci drobnice utrpeli čim manj izgub pri reji živali in da bodo stroški reje še sprejemljivi.

V naših razmerah moramo zaradi dolgih zim skoraj za polovico leta krmo za ovce in koze posušiti ali silirati. Uspeh reje je precej odvisen od tega, kako kakovostno osnovno krmo smo

uspeli pripraviti, saj je dopolnjevanje obroka z žiti in beljakovinskimi dodatki drago. Na kakovost sena in silaže vplivajo številni dejavniki in na vse ne moremo vplivati. Pri tem smo zelo odvisni od vremena, ki je vedno bolj nepredvidljivo. V kolikor želimo krmo sušiti, se tako lahko zgodi, da zaradi vremenskih neprilic ni možno pravi čas kositi in posušiti krme. Osnovna krma bo tako slabe kakovosti, za doseganje zadovoljive prireje pa bo nujno dokrmeljevanje z žiti ali koncentradi. Lahko se zgodi, da s slabo osnovno krmo ne pokrijemo niti potreb živali po vzdrževanju. Vsekakor si je potrebno prizadevati, da kosimo dovolj zgodaj, še pred cvetenjem trav. V kolikor sušenje na tleh ni mogoče, je ena od rešitev dosuševanje krme na seniku, ki pa je povezana z visokim vložkom energije, ki se je prav tako podražila. Stroški so upravičeni v intenzivni reji z visoko prirejo mleka in intenzivnim pitanjem jagnjet ter kozličev, kjer brez krme visoke hranilne vrednosti ne gre.

Drobnica krmo prebira in daje prednost posameznim rastlinam ali njihovim delom. Pojedo dele rastlin, ki imajo večjo hranilno vrednost, stebela pa pustijo. Prebirajo tudi na pašniku, kar jim omogoča njihova oblika ust in način paše. S tem se dobro oskrbijo z beljakovinami. Pri zelo kakovostni krmi je ostankov dosti manj kot pri slabi. S krmo slabše kakovosti zaužijejo tudi do dvakrat manj hranil kot s krmo odlične kakovosti.

Pri mlečnih pasmah ovc in koz je z osnovnim obrokom najtežje pokriti potrebe po energiji v času pozne brejosti in v laktaciji. Dodana energija vpliva na količino in kakovost namolzenega mleka in na mlečno vztrajnost. Koze in ovce na začetku laktacije lahko potrebno energijo delno pokrijejo s črpanjem telesnih zalog, a morajo biti za to pred laktacijo v primerni kondiciji. Potrebno energijo jim najlažje pokrijemo z mešanico žit. Količino prilagodimo mlečnosti in kondiciji živali.

Za pokritje potrebnih beljakovin v zimskem obroku so zelo primerne posušene detelje in lucerna. Vsebujejo tudi visok delež kalcija, ki ga v obrokih pogosto primanjkuje v času pozne brejosti. Tudi pri krmljenju v hlevu so travno deteljne mešanice bogat vir beljakovin, če jih kosimo v primerni fazi rasti. P

ri kozah je s krmljenjem inkarnatke možno zmanjšati okužbo z zajedavci, kar je še posebej priporočljivo v ekološki reji, kjer je potrebno podaljšati čas karence pri uporabi antiparazitikov.

Pri mesnih pasmah ovc smo na dokup žit in beljakovinskih dodatkov vezani predvsem pri vzreji jagnjet. Dobre priraste težko dosežemo brez dokrmeljevanja jagnjet tako v hlevu kot na pašniku. Lahko pa podaljšamo čas vzreje ob materah in tudi podaljšamo čas pitanja. S tem se sicer poslabša klavnost in tudi sočnost mesa, na vsebnost zdravju ugodnih maščobnih kislin pa ima paša in manj intenziven način reje ugoden vpliv. Po drugi strani so lahko jagnjeta vzrejena na paši manj zamaščena kot tista pitana v hlevu. Zauživanje osnovne krme in paše pa se z omejenim dostopom do krmil poveča.

Pri rabi pašnika lahko s pravilnim odmerjanjem pašne površine vplivamo na boljšo kakovost in izkoriščenost površin. S pašo je potrebno spomladi pričeti čimbolj zgodaj, takoj, ko vreme to dopušča, da izkoristimo visoko vsebnost hranil v njej. Glede na to, da mora biti prehod na nov obrok postopen, ne čakamo na zadostno količino paše. Mlada trava je spomladi visoko prebavljiva, vsebnost beljakovin v njej je velika, premalo pa je vlaknine, po kateri lahko živali zadostijo potrebe še z delnim zimskim obrokom. Priporočljivo je, da na pašnikih uredimo čredinke in ustvarimo stopničasto rast travne ruše po čredinkah. Skrbeti moramo, da bo pašna sezona čim daljša, saj bo tako reja drobnice bolj gospodarna. V jeseni, ko je paša manj kakovostna, so lahko strniščni dosevky odlično dopolnilo k paši.

Pri drobnici lahko izkoristimo tudi površine, ki so za pašo govedu prestrme. Za pašo koz in ovc so primerne tudi površine v zaraščanju. Listavci imajo lahko na paši pomembno vlogo pri oskrbi živali s potrebno krmo v času poletne suše. Koze se od vseh domačih prežvekovalcev najbolj prilagodijo skromni ponudbi krme. Vzpenjanje na zadnje noge jim omogoča, da dosežejo listje iz zgornjih delov grmovja. Ko zmanjka zelinja za pašo, pa lahko živalim tudi odrežemo veje dreves, s katerih pojedjo liste in mlade poganjke. Tudi na vsebnost taninov v obroku so koze manj občutljive kot govedo in ovce. Po drugi strani lahko živali drevesa izkoristijo za umik pred neugodnimi vremenskimi razmerami. Nenazadnje so živali, ki se pasejo bolj odporne proti boleznim in stresu kot živali rejene v hlevu.

Drobnica se od vseh rejnih živali, ki jih za mleko in meso redimo v Sloveniji, najlažje prilagodi skromnejši ponudbi krme. Seveda je posledica slabše oskrbe s hranili manjša mlečnost in slabši prirasti jagnjet in kozličev. V danih razmerah bo potrebno izračunati optimalne količine dokupljenih dodatkov, ki bodo še omogočili ekonomično rejo.

Rejcem svetujemo, da se obrnejo po pomoč k kmetijskim svetovalcem v okviru Javne službe kmetijskega svetovanja pri KGZS, ki jim bodo z izračunom obrokov pomagali pri načrtovanju prehrane. Kot pa je že omenjeno, lahko največ za uspešno rejo naredimo z dobro kakovostjo osnovne krme.

Uporabljeni viri so na voljo pri avtorjih

Pripravili člani strokovne skupine za rejo drobnice pri KGZS, marec 2022